

[Člověk jako Sein zur Wahrheit]

88-354

Filosofická antropologie jakožto disciplína právě filosofická nemůže nechat bez povšimnutí celek a zabývat se pouze člověkem. Proto se musí zabývat člověkem v jeho vztahu k celku. Tím celkem, k němuž se člověk jakožto člověk nutně vztahuje, není jen předmětně chápané univerzum, nýbrž především to, co umožňuje a zakládá jak existenci člověka, tak „bytí“ samotného univerza (přesněji: to, že univerzum jest – nechceme zatím přetěžovat výpověď o předmětném univerzu tím, že bychom mu připisovali „bytí“ v silném smyslu – to právě necháváme zatím otevřeno). – O člověku pravíme, že je bytostí, která víc než kterákoliv jiná bytost je určena pravdou. V jisté době k výměru Heideggerovu, který o člověku vypověděl, že to je „Sein zum Tode“, bychom chtěli oponovat svou tezí, že to je „Sein zur Wahrheit“. Tím je zároveň naznačena nakloněnost či spíše vykloněnost člověka z přítomnosti (danosti) do budoucnosti (ještě nedané), a to taková vykloněnost, která dokonce znamená, že člověk sám ve své danosti se k sobě obrací zády a nechává se za sebou. Jestliže Heidegger charakterizuje člověka jako „Sein zum Tode“, pak tím charakterizuje člověka v podstatě ještě archaického, tj. člověka hledajícího svou záchranu v *arché* či v archetypech, tj. v nadčasové minulosti, praminulosti, člověka tedy, který se smrti obává a bojí a který se nějakým trikem chce před ní zachránit. Naproti tomu ona vykloněnost člověka do budoucnosti, která ještě není, nesená však nikoliv nechtí a donucením, nýbrž jistotou a spolehnutím na to, co přichází z budoucnosti, nespolehá na nic daného, již nastalého – k tomu se právě naopak obrací zády, to nechává za sebou, od toho je už odvrácen a s nadějí a očekáváním hledí vstříc tomu, co teprve má přijít.

13. III. 88